

Czynniki lokalizacji morskich farm wiatrowych a ryzyko wystąpienia kolizji środowiskowych i konfliktów społecznych w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej

Piotr Biniak

Streszczenie

Dla PWSE kwestia lokalizacji morskich farm wiatrowych wydaje się rozstrzygnięta. Studium oraz projekt planu zagospodarowania wskazuje konkretne obszary, na których można prowadzić projekty inwestycyjne. Z jednej strony daje to zainteresowanym podmiotom gospodarczym łatwe narzędzie planistyczne, z drugiej mocno ograniczyło wykorzystanie innych obszarów PWSE. Dodatkowo należy zauważyć, że ławice bałtyckie są cennym obszarem przyrodniczym i atrakcyjnym terenem połowowym i należy liczyć się z silnymi protestami ekologów i rybaków. Badania na temat czynników lokalizacji determinujących ryzyko wystąpienia konfliktów społecznych i kolizji środowiskowych mogą mieć znacznie nie tylko teoretyczne ale także praktyczne dla aktywnych i potencjalnych uczestników rynku offshore w Polsce.

Celami pracy, oprócz identyfikacji czynników istotnych ze względu na możliwość wystąpienia konfliktów społecznych, było także opracowanie ich podziału, określenie istotności oraz wzajemnego wpływu na siebie. W efekcie powstała analiza istniejących i potencjalnych konfliktów społecznych dla obszarów i konkretnych inwestycji, zbadano także poziom wrażliwości poszczególnych grup społecznych na ryzyko konfliktu, oraz przeanalizowano możliwości implementacji rozwiązań łagodzących skutki protestów społecznych z lądowej energetyki wiatrowej. W pracy zrealizowany został także cel aplikacyjny, jakim było opracowanie uniwersalnych założeń do budowy strategii komunikacji dla potencjalnych inwestorów sektora MEW z uwzględnieniem czynników lokalizacji dla każdej ławicy.

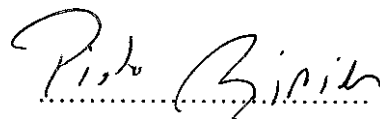
Głównym narzędziem badawczym czynników lokalizacji są wywiady eksperckie, a zgodnie z założeniem wielowymiarowej triangulacji w zakresie metod badawczych w pracy wykorzystano także metodę scenariuszową oraz metodę ankietową. Dodatkowo metodą studium przypadku przeprowadzono analizę konfliktów społecznych w lądowej farmie wiatrowej w gminie Margonin, w morskiej farmie wiatrowej Lynn and Inner Dowsing w Wielkiej Brytanii, a także w realizowanej na obszarze PWSE inwestycji Polenergia Bałtyk III. Wybór wielu metod badawczych rozszerzył zakres możliwych obszarów badawczych zarówno w wymiarze społecznym, jak i przestrzennym.

Z badań wynika, że konflikty społeczne będą miały przebieg i charakter nieco inny niż konflikty związane z lądowymi farmami, ale mimo udziału innych grup można się spodziewać każdej formy protestu. Co ważne – ryzyko wystąpienia konfliktu, a także jego efekty silnie zależą od lokalizacji. Z analizy statystycznej, ale przede wszystkim z odpowiedzi na pytania otwarte udzielone przez ekspertów wynika, że najbardziej zagrożonym jest obszar Ławicy Słupskiej. Potencjalne ryzyko wystąpienia konfliktów w MEW zależy nie tylko od danej lokalizacji (ławicy), ale także od etapu inwestycji, jak i indywidualnych cech projektu. Przeprowadzone badania wskazują, że czynniki dotyczące ochrony środowiska są jednymi z ważniejszych, jeśli chodzi o ryzyko konfliktu. Czynniki lokalizacyjny „wpływ na ptaki i zwierzęta morskie” został wskazany przez wszystkich ekspertów jako najistotniejszy z grupy środowiskowej. Kolejnymi były: „występowanie obszarów ochronnych” i „niszczenie naturalnych tarlisk”. Zidentyfikowaną w badaniach grupą najsilniej narażoną na udział w konflikcie społecznym dotyczącym MEW są rybacy. Jest to jednak także – jak pokazują przeprowadzone studia przypadków – grupa podatna na mediację, szczególnie opartą na kwestiach finansowych. Morskie farmy wiatrowe są także oczywistym źródłem różnego rodzaju kolizji środowiskowych, ale czy zdecydują one o wystąpieniu samego protestu, zależy od tego, czy znajdzie się reprezentant zagrożonego elementu środowiska przyrodniczego.

Ryzyko wystąpienia konfliktów społecznych na obszarze ławic bałtyckich można oceniać zarówno w ujęciu konkretnego obszaru lub konkretnej inwestycji, przy czym mogą to być zupełnie różne procesy. Obok protestów skierowanych wobec obecności energetyki jako takiej na danym obszarze, mogą także wydarzyć się protesty wobec konkretnego inwestora lub rozwiązania technologicznego. Generalną rekomendacją dla przemysłu MEW – niezależnie od obszaru działalności – jest stworzenie jak najszybciej kodeksu dobrych praktyk (na wzór istniejących polskich dokumentów branżowych oraz dokumentów z innych krajów). Kodeks zawierałby ściśle określone procedury prowadzenia komunikacji społecznej dla każdej z inwestycji oraz ogólne standardy postępowania wobec wszystkich interesariuszy MEW.

Słowa kluczowe: morska energetyka wiatrowa, offshore, konflikty społeczne, kolizje środowiskowe, czynniki lokalizacji

Szczecin 28.09.2020

.....